

Magyar Természettudományi Múzeum
2009. évi beszámoló jelentés szöveges értékelése

Készült: Az Oktatási És Kulturális Minisztérium 10.061/2008. számú intézkedésében meghatározott alábbiakban részletezett főbb szempontok szerint:

1. Feladatkör tevékenység

1.1. Az Intézmény neve: **Magyar Természettudományi Múzeum**

Törzskönyvi (PIR) azonosítószáma: **321194**

Honlapjának címe: www.nhmus.hu

1.2. **Az ellátott tevékenységi kör**, az év során teljesült feladatok, a szakmai feladatokban bekövetkezett változások, a szakmai működés értékelése a jellemző mutatókkal:

ALAPTEVÉKENYSÉGE

- Feladata a gyűjtőkörébe tartozó kulturális javak (tárgyi, képi, írásos, hang- és egyéb forrásanyag) és az ehhez kapcsolódó kulturális értékkel bíró információk felkutatása, gyűjtése, őrzése, szakszerű nyilvántartása, kezelése, állagmegóvása és védelme; továbbá tudományos feldolgozása, a tudományos eredmények közzététele.
- Kulturális szolgáltatásaival, az állandó és időszakos kiállításokkal, valamint a hozzájuk kapcsolódó múzeumpedagógiai tevékenységgel, családi- és közösségi programokkal, szakmai rendezvényekkel - a minél szélesebb körű hozzáférés érdekében- szolgálni a társadalom művelődését és szórakozását, segíteni az egész életen át tartó tanulás folyamatát.
- A gyűjtőkörét illető, valamint a muzeológia területén folytatott tudományos, módszertani kutató- és publikációs munka végzése, a külső kutatók szakmai támogatása, kutatószolgálat működtetése.
- Részvétel a gyűjtőkörével összefüggő közép- és felsőfokú oktatásban, valamint a szakmuzeológus és más területen folyó (elsősorban pedagógus) képzésben és továbbképzésben.
- Együttműködés a hazai és külföldi, illetve a nemzetközi szakmai és muzeológiai szervezetekkel, társintézményekkel.
- Gyűjtőköréhez kapcsolódóan szakkönyvtár működtetése.
- Jogszabályok alapján – az intézmény gyűjtőkörébe tartozó kulturális javakkal összefüggésben – a kulturális örökségvédelem hatósági feladataiban való közreműködés: a kulturális javak védetté nyilvánítási eljárásai, valamint a kulturális javak külföldre történő kivitelének hatósági engedélyezési eljárásai során szakvélemény adása, a kulturális örökségvédelem hatósági nyilvántartása számára

adatszolgáltatás, és – örökségvédelmi hatósági felkérésre – közreműködés a védetté nyilvánított kulturális javak ellenőrzésében.

- A Múzeum gyűjtőkörébe tartozó kulturális javak esetében – a jogszabályok, ill. a felügyeleti szerv felkérése alapján végzett, a tudomány adott ismeretanyagára támaszkodó és annak eredményeit felhasználó – szakértői tevékenység.
- Az oktatási és kulturális miniszter által meghatározott további feladatok.

A MÚZEUM ALAPTEVÉKENYSÉGEI KÖZÖTT KIEMELT FELADATAI

- A természeti örökség – kiemelten a biodiverzitás – megőrzését szolgáló alapkutatások végzése.
- Az MTA kihelyezett kutatócsoportjainak és a Szent István Egyetem kihelyezett zootaxonomiai tanszékének működtetése.
- A műtárgyvédelmi munkatárs (múzeumi preparátor) képzés folytatása, vizsgálhely működtetése.
- A természettudományi ismeretterjesztés, környezeti nevelés múzeumi módszertani fejlesztése.
- A múzeumi terület természettudományi szakági együttműködésének elősegítése, továbbképzéseinek koordinálása.

FŐBB MUNKATERVI PONTOK TELJESÍTÉSE

Szakmai működés (2009. évi várható adatok)

~ Gyűjteménygondozás

Gyarapodás	2009. terv	2009. teljesítés
Gyarapodási naplóba vett gyarapodás (db)	150 db	679 db, 1666 tétel
Nyilvántartásba még nem vett szekrénykataszteri gyarapodás (db, tétel)	~30000 db ~7000 tétel	33988 db, 8000 tétel
Szakelektárkönyvbe vett gyarapodás (db)	~3000 db	3886
Nyilvántartásba vett szekrénykataszteri anyag gyarapodása (db, tétel)	~30000 db ~20000 tétel	32583 db, 20798 tétel
Képi ábrázolással ellátott leírókartonok gyarapodása (db)	~1000	578

- Gyarapodás és arányainak rövid értékelése

Általánosságban elmondható, hogy az egyes gyűjtemények gyarapodása elérte a tervezettet. A szakleltárkönyvbe vett állomány gyarapodása a tavalyi szinten mozgott vagy meghaladta azt egyes gyűjtemények esetében. A rendelkezésre álló szűkös források jelentősen csökkentették a saját gyűjtések lehetőségét, kül- és belföldön egyaránt.

Az ásvány- és kőzettani egyedi nyilvántartású gyűjtemények gyarapodásában az idei év során örvendetesen nagy volt az ajándékozás szerepe (517 db). A vételek ugyanakkor nemcsak az abszolút számot, hanem a ráfordítást tekintve is évek óta csökkenő tendenciát mutatnak.

Az ősmaradvány-gyűjtemények leltárba vett tételeink száma jelentősen meghaladta az elmúlt évek átlagát. A növekményben a gerinctelen gyűjtemény nagyobb arányban képviseltette magát.

Az állattári gyűjtemények gyarapodása elmaradt az előző évitől. A Baross utcai gyűjteményekben a zsúfoltság és a helyhiány hátráltatja a gyarapodást és korlátozza a rendezési munkálatokat is. A Madárgyűjteményben a beletárolt tételek száma viszont jelentősen nagyobb a korábbi néhány évnél.

A fosszilis és recens növénytani gyűjtemények gyarapodása, annak ellenére, hogy a Növénytár többször kényszerült költözésre, egyenletesnek mondható.

Az embertani gyűjtemények esetében több mint 1600 egyén maradványai (20 lelőhelyről) kerültek a gyűjteménybe, ami megfelel a szokásosnak. A gyarapodás túlnyomó többsége régészeti ásatások anyagából származik, mennyisége és összetétele megfelel a gyarapodási koncepciónak.

- Kiemelkedő darabok v. együttesek bekerülése

Ásványtani anyag:

- Arnóth József (Svájcban élő magyar származású mineralógus) újabb ásványtani adománya (163 darab), mely több kisebb kollekción is tartalmaz (a titanit ásványfaj kristályai és csiszolt példányai; szerves drágakövek (zömmel borostyán); „alakoskövek” („Figurenstein”); rajzoltos ásványok).
- Kenessey Csaba (Spanyolország) egy zömében drágakövek csiszolt ásványokból, illetve ezeket tartalmazó ékszerekből álló adománya (össz. 244 db)
- A Raoul Wallenberg Humán Szakképző Iskola és Gimnáziumhoz csatolt volt Kossuth Zsuzsa Humán Szakközépiskola és Gimnázium (Budapest) szertárából kapott ásványok, kőzetek és műtermékek (össz. 294 tétel) és szemléltető anyagok (2 tétel). (Ebből az anyagból az elsődleges feldolgozás során leválasztottuk a muzeológiai értékételen, oktatási célra továbbadandó példányokat.)

- Tudományos értékénél fogva a kabazit-Mg nevű, Magyarországról leírt új ásványfaj típusanyaga.
- A vásárlások közül a legnagyobb szakmai értéke a Recsk melletti Baj-patak körüli, az 1800-as évek közepén leírt, de azóta gyakorlatilag hozzáférhetetlen termérszéz-előfordulásból származó ritka példányoknak van, míg látványosság terén egy nagyméretű, 12 kilós brazilai ortoklászkristály kell megemlíteni.

Őslénytani anyag:

- Az iharkúti ősgérinces-lelőhely 2009-es ásatásán begyűjtött anyag (kb. 500 darab). Ebből kiemelten fontosak az előkerült Ceratopsia és a Rhabdodontidae dinoszaurusz koponyaelemek, az Ornithopoda koponyaelemek, egy Abelisauroida combcsont, és egy nagyméretű Enantiornithes madár combcsontja.
- Franciaországban végzett tudományos feldolgozás után a gyűjteménybe került 18 magyarországi lelőhelyről 1636 tétel miocén Bryozoa.
- Glossopteris flóra került be a gyűjteménybe, vagyis a híres permo-karbon Gondwana-flóra – ajándékozás révén

Állattani anyag

- Mollusca típusok a Puhatestűek gyűjteményében.

Növénytani anyag

- Ausztráliából Vojtkó András herbáriumának megvétele 5000 herbáriumi lap.

Embortani anyag

- A tervek szerint a 2009. évben a múzeumba szállítjuk Skultéty Gyula által ajándékozott arcreekonstrukció-gyűjtemény negatívjait.

- **Revízió: Revíziózt gyűjtemények és revíziózt tárgyak darabszáma (a 2009. évi tervetthez képest a megvalósulás rövid értékelése)**

A revíziós munka a terveknek megfelelő haladt valamennyi gyűjtemény esetében. Kiemelkedő jelentőségű a Földtani és Őslénytani Tár gyűjteményének revíziós üteme, valamint a Madárgyűjteményben történt revíziós munkák.

Ásványok és kőzetek (Ásvány- és Kőzettár)

2009-ben nem történt revízió.

Ősmaradványok (Őslénytani és Földtani Tár)

- Megkezdődött a gerinces gyűjtemény teljes körű leltári revíziója. Az év során eddig 17 455 tétel (a teljes anyag csaknem 25%-a) revíziója történt meg.

Recens gerinces és gerinctelen állatok (Állattár)

- Madárgyűjteményben a tojás- és fészekgyűjtemény (1389 leltári tétel), a teljes leltározatlan gyűjtemény (332 tétel) revíziója történt meg.
- A lepkegyűjtemény 121 rovardoboz anyagát állította fel újra, a darázsgyűjteményben is terven felüli volt a revíziós munka darabszáma.

Fosszilis és recens növények (Növénytár)

- 2500 példány tudományos revíziója az ősnövénytani gyűjteményben, a Herb. Carpatho-Pannonicum, alga-, moha-, zuzmó-, mikrogomba-, makrogomba gyűjteményekben.

Embertani anyag (Embertani tár)

- Embertani könyvtár különlenyomat gyűjteményének revíziója során az ABK 1213-as jelzetig jutottunk el. Ez kolligátumokkal együtt 1497 darab különlenyomat revízióját jelenti, amelyből 2009-ben 1252 darab revíziója történt meg.

- Raktárrendezés: Gyűjteményi rend és raktári helyzet értékelése

A múzeum valamennyi tudományos gyűjteményében a terveknek megfelelően történt a gyűjtemények rendezése.

Az év során a legnagyobb problémát a Növénytár többszöri kényszerköltöztetése (az OPKM liftépítése miatt) jelentette. Ilyen ütemű és gyakoriságú mozgatás az állomány (köztük rendkívül értékes történeti gyűjtemények) károsodásával járhat. A nehézségek ellenére a gyűjteményi rendet sikerült megőrizni. Hangsúlyozzuk azonban, hogy egy újabb, nem a megfelelő, átmeneti helyre történő költöztetés jelentős, pótolhatatlan veszteséggel járhat.

A Baross utcai gyűjteményekben a zsúfoltság és a helyhiány folyamatos. A raktári helyzet a tárolóegységek számának növekedésével egyrészt javult, másrészt elérte a kritikus tágíthatósági szintet: új rovardobozokat már csak a világítás közvetlen közelében, a harmadik szekrény (polc) szinten lehet elhelyezni, mely mind a tárolófiókok, mind pedig a bennük őrzött anyag épségének, állagának veszélyeztetését jelentené, és tűzvédelmi szempontból is elfogadhatatlan. A költözés, illetve új gyűjteményi helyiség(ek) kialakítása elengedhetetlenül szükséges lenne a további fejlődéshez, illetve az új gyűjteményi rend kialakításának folytatásához. Átmenetileg enyhíti a helyzetet a Kisebb rovarrendek gyűjtemény új helyre költöztetése az épületen belül, melynek kialakítására a minisztérium állományvédelmi programjából sikerült forrást teremteni.

Az embertani gyűjteményi raktárakban komoly helyhiány alakult ki az elmúlt évi gyarapodások következtében. Újabb raktárhelyiségek kialakítására lenne szükség.

Általánosságban elmondható, hogy már rövidtávon sem tartható a növénytári és a Baross utcai állatári gyűjtemények helyzete. Minden erőfeszítés ellenére előbb-utóbb a állományok károsodásával jár az áldatlan helyzet. A megoldást a Ludovika-rekonstrukció folytatása, új raktárhelyiségek kialakítása jelentené.

Ásványok és kőzetek (Ásvány- és Kőzettár)

- A terveknek megfelelően megtörtént a meteorit-, illetve tektitgyűjteménynek (694 db) a korszerű tudományos osztályozás szerinti átrendezése és ennek dokumentálása fiókok szerinti lebontásban.
- Folytatódott a történeti gyűjtemény szekrénykataszterbe vétele (786 tétel). Az anyagvizsgálati mintagyűjtemény szekrénykataszteri rendjének kialakításának előkészítő lépéseként – az előzetes terven túlmenően – befejeztük a gyűjtemény kommasszálását (3300 tétel). Az ide besorolandó ún. Streda-gyűjtemény rendszertan szerint átrendezése viszont a jövő évre tolódik.
- A kőzetgyűjtemény katalógusához tervezett számítógépes fiókmutatót mintegy 95%-os készültségi állapotba hoztuk (18300 db).

Ósmaradványok (Őslénytani és Földtani Tár)

- A revízióval párhuzamosan folyt a gyűjteményi rend javítása. Kiemelendő a revízión átesett 418 fiók anyagának leltári számsorrendbe rendezése.
- Megtörtént a monografikusan publikált bakonyi plienschichi brachiopoda anyag (16 fiók) rendszertani, ezen belül leőhelyenkénti átrendezése.
- Több ezer gerinces gyűjteményi leltári tétel került a végleges helyére a kompakt illetve a nyitott polcos tárolóban.

Recens gerinces és gerinctelen állatok (Állattár)

- Madár: a tojás- és fészekgyűjtemény revíziója során átrendeztük a tételeket rendszertani sorrendbe, a montírozott gyűjtemény tételeit is átrendeztük rendszertani sorrendbe, előkészülve ezzel a 2010-es revízióra.
- A Kételtű- és Hüllőgyűjtemény raktári helyzete kielégítő. A szárazgyűjtemények megfelelően vannak tárolva a mélyraktárban, az alkoholosak pedig a Baross utcai gyűjteményi szekrényekben.
- A Lepkegyűjtemény újrafelállítása tovább folytatódott, a tervek a Ludovikába történő költözéssel vannak összhangban.
- A légygyűjteményben jelentős rendezési munka folyt: családokra válogatás kb. 15500 példány, genuszokra válogatás a magyar Agromyzidae családból 6500, a Heleomyzidae családból 1000 példány, a vietnámi anyagokból 609 db Mycetophilidae példány. Felállítottak egy doboz Teratomyzidae, 2 doboz Stenomericidae és 1 doboz (magyar) Culicoides (Ceratopogonidae) gyűjteményt.

- A darázsgyűjtemény elhelyezése nagyban javult az elmúlt években, a „cerva dobozok” cseréje megtörtént, és a nem jól záródó rovarfiókok fokozatos javítása is folyamatban van. A gyűjtemény elhelyezése bár sokat javult, de még nem felel meg a kívánalmaknak. További 72 rovarfiók megvétele szükséges ahhoz, hogy a jelen gyűjteményi mennyiség tárolása kielégítő legyen.
- Kisebb rovarrendek gyűjteményében rendekre válogatva átrendezték az ömlesztett száraz anyagokat (45 doboz).
- Talajzoológiai gyűjteménycsoport számos része (Amblypygi, Uropygi, Solifuga, Opiliones, Ricinulei (összesen 1911 tétel) áthelyezésre került.
- A puhatestűek gyűjteménye raktári helyzete megfelelő, a költözés előrelátható időpontjáig várhatóan helyhiány nem fog fellépni.
- A Parazitológiai gyűjteményben 33998 fiola átrendezését végezték el.
- A Soklábúak gyűjteménye jelenleg komoly helyhiánnyal küzd.

Fosszilis és recens növények (Növénytár)

- Az év folyamán több költözést kellett lebonyolítani, ami jelentős időt és energiát vitt el egyéb munkáktól, de a gyűjteményi rendet sikerült így biztosítanunk. Az elhelyezés nem tekinthető optimálisnak, mivel számos gyűjteményi szekrény került folyosói elhelyezésre.

Embertani leletek (Embertani Tár)

- Hús széria anyagából származó mintegy 2600 egyén maradványainak rendezése történt meg.

- **Megelőző műtárgyvédlem:** A megelőző műtárgyvédelmi követelményeknek megfelelő raktárban elhelyezett műtárgyak százalékos aránya az adott gyűjteményen belül, és a 2009. évi tervezetthez képest a megvalósulás rövid értékelése

Az ásvány- és kőzettani, az ősmaradvány és az embertani anyag 100 %-a van elhelyezve a megelőző műtárgyvédelmi követelményeknek megfelelő raktárakban. A növénytani anyag gyűjteményi szekrényei megfelelnek a követelményeknek, azonban az év közbeni kényszermozgatások miatt a folyosókra került szekrények elhelyezése nem biztonságos. Az állatani gyűjtemények megfelelő gyűjteményi szekrényekben való elhelyezése 98,5 %-os. Szípkész rovaraink közül mintegy 200 doboznyi anyag nem megfelelő papírdobozokban van. A papírdobozokban elhelyezett anyagot folyamatos ütemben rendezzük és tűzzük át standard dobozokba. A gyűjteményi raktárak zsúfoltságáról már korábban szó volt.

- **Műtárgyvédelem – restaurálás: Tisztítás, konzerválás (db) és restaurált tárgyak (db), a 2009. évi tervezetthez képest a megvalósulás rövid értékelése**

Tudományos táraink gyűjteményeiben a terveknek megfelelően zajlottak a műtárgyvédelmi és preparálási munkák. A rovarkártevők elleni védelmi munkákat a szokásos éves tervezetnek megfelelő módon végeztük.

Kiemelkedő jelentőségű feladat volt a magyarországi, iharkúti dinoszaurusz- és egyéb őshüllő-leletek konzerválása, valamint a Komlosaurus-lábnyomokat tartalmazó réteglapok rögzítése, ragasztása, konzerválása, valamint a Madárgyűjteményben zajló revíziós munkákkal párhuzamosan történt műtárgyvédelmi feladatok elvégzése.

Ósmaradványok (Őslénytani és Földtani Tár)

- A Komlosaurus-lábnyomokat tartalmazó felület rögzítése, ragasztása, konzerválása során a teljes felületet alkotó több száz közetdarabot 33 nagyméretű, könnyen összeilleszthető blokká ragasztottuk össze.
- Folyamatosan zajlott az iharkúti leletanyag (a korábbi években és az idén gyűjtöttek közül is), összesen 460 db preparálása, ragasztása. Emellett mintegy 200 neogén és negyedidőszaki gerinces példány ragasztása és konzerválása, 100 mezozoós gerinctelen példány preparálása történt meg.

Recens gerinces és gerinctelen állatok (Állattár)

- A Madárgyűjtemény többszöri teljes gyűjtemény-átvizsgálása rovarkártevők szempontjából (revíziókkal és raktárrendezésekkel egybekötve) (kb. 2000 montírozott és 1000 bőrbetömött madár) megtörtént. A Kárpát-medence madárvilága kiállítás bontása után a visszaérkezett anyag, azaz 243 montírozott madár, 14 fészek, 37 fészekalj tojás, 3 db madárcsontváz ellenőrzése és tisztítása megtörtént. A tojásgyűjteményi revízió során a tojástartó dobozok kibélelését vattával (1389 fészekalj) elvégezték.
- A Kételtű- és hüllőgyűjteményben 215 példány konzerválása és 20 példány restaurálása történt meg.
- A Lepkegyűjteményben a 2008-ban gyűjtött Vietnam-anyag jelentős részét (kb. 900 állat) és a fagyasztóban tartott koreai anyag egy további részét (mintegy 300 példány) kifeszítették és felcédulázták; elkészült 210 ivarszervi preparátum.
- Bogárgyűjteményben 129 rovardobozt fagyasztottak le fertőtlenítés céljából.
- Parazitológiai gyűjtemény: A gyűjteményi anyag 76 %-a formalinos közegből alkoholba való áttétele történt meg.

Fosszilis és recens növények (Növénytár)

- 11 000 példány került preparálásra, vagyis teljes mértékben teljesült a terv.

Embertani leletek

- A tisztítás a 2009. évi tervezetthez képest valamivel kevesebb, mivel a gyűjteményrendezés, valamint a tartós letétben lévő Török Aurél anyag rendezése került előtérbe. Tisztítás, konzerválás: 20 széria 440 egyén.

~ Tudományos kutatás (A szöveges értékelésen túl az alábbi adatok):

Tudományos munka mutatói	2009. terv		2009. teljesítés	
Tudományos munkatársak száma (fő)	84		84	
A tudományos munkatársak által kivett összes kutatónap száma (nap)	765		274	
A múzeum által kiadott önálló tudományos-muzeológiai kiadványok (monográfia, tanulmánykötet, folyóirat, kiállítási- és gyűjteményi katalógus, évkönyv) (db) (magyar idegen nyelven)	1	9	1	9
A munkatársak által írt, saját múzeumi vagy egyéb tudományos kiadványban megjelent tudományos könyvek, tanulmányok, közlemények, cikkek (db) (magyar idegen nyelven)	8	44	42	169
A munkatársak által tartott tudományos előadások, -összeállított posztterek (db) (itthon külföldön)	8	2	76	96
A múzeum által megjelentetett ismeretterjesztő kiadványok (db) (magyar idegen nyelven)				
A munkatársak által írt, saját múzeumi vagy egyéb tudományos kiadványban megjelent ismeretterjesztő írások. (db) (magyar idegen nyelven)	26		64	
Kiállítási forgatókönyvek (állandó időszakos) (db)		3		4
Hazai tudományos programokban való részvétel /pl.: OTKA/ (programok száma)	12		27	
Nemzetközi tudományos programokban való részvétel (programok száma)	16		39	
Megszerzett tudományos fokozatok száma (db)	4		5	

A Természeti Örökség Megőrzési és Gyűjteményfejlesztési Tudásközpont alá tartozó intézményi egységekben (tudományos táruk vagy osztályok) a kutatómunka a korábbi évekhez hasonló jó színvonalon folyt. A publikált eredmények minden egyes tárban

kiemelkedők. Az Ásvány- és Kőzettárban folyó anyagvizsgáló jellegű kutatások a tár gyenge műszerezettsége miatt zömmel külső intézmények berendezéseinek vagy/és kutatóinak igénybevételével futnak. A SYNTHESYS-pályázat keretében a vendégkutatókkal történt együttműködés eredményeképpen számos új tudományos eredmény született.

2009. évi kiadványok

Folyóiratok

Annales Historico-naturales Musei Nationalis Hungarici

2008. Vol. 100. HU ISSN 0521-4726

Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae

2009. Vol. 55. No. 1.,2.,3.,4., HU ISSN 1217–8837

Folia Entomologica Hungarica

2008. Vol. 69. HU ISSN 0373–9465

Studia Botanica Hungarica

2008. Vol. 39. HU ISSN 0301–7001

Fragmenta Paleontologica Hungarica

2008. Vol. 26. HU ISSN 1586–930X

Könyvek

ANDRÁSSY I. (2009): Free-living nematodes of Hungary. (Nematoda Errantia). Vol. III. [Pedozologica Hungarica No. 5.] – Hungarian Natural History Museum, Systematic Zoology Research Group of the Hungarian Academy of Sciences, Budapest, 608 pp.

BÁLINT ZS. & id. FRIVALDSZKY J. (2009): A Magyar Parnasszuson. Frivaldszky Imre (1799-1870) a természet kutatója. [Studia Naturalia 15.] – Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, 243 pp.

GYÖRFFY, GY., KISS, B. & OROSZ, A. (2009): Checklist of the fauna of Hungary. Volume 4. Hemiptera: Archaeorrhyncha, Clypeorrhyncha. – Hungarian Natural History Museum, Budapest, 79 pp.

PAPP, B. (ed.) (2009): The flora of the Aggtelek National Park. Cryptogams.

[Natural history of the national parks of Hungary No. 14] – Hungarian Natural History Museum, Budapest, 245 pp.

Kiállításvezető

HOLLER J. (szerk.): Predátorok (magyar nyelvű)

~ Látogatók magas színvonalú kiszolgálása, a gyűjtemények hozzáférhetősége és társadalmi hasznosulása (infrastruktúra, információ-PR, múzeumi közművelődés és múzeumpedagógia)

- **Nyitva tartás:** 304 nap/év.

Állandó nyitva tartás: január 1–november 30. naponta 10–18 óráig, kedden szünnap.
december 1–december 31. naponta 10–17 óráig, hétfő-kedd szünnap.

Ünnepi nyitva tartás: március 15., április 13. (Húsvét hétfő), június 1. (Pünkösöd hétfő), augusztus 20., október 23., november 1.

Rendkívüli nyitva tartás: Múzeumok éjszakája (június 20.) éjjel 2 óráig, Múzeumok őszi éjszakája (november 14.) éjjel 12 óráig.

Nyitvatartási napok száma havi elosztásban

január	26
február	24
március	26
április	26
május	27
június	25
július	27
augusztus	27
szeptember	25
október	27
november	26
december	18
összesen	304

Látogatószám teljesülése:

Mutató	2009. terv	2009. teljesítés
Összes látogatószám	195 000	184 000
Ebből külföldi látogatók (becsült százalék)	20 000	16 000

- **Látogatottsági mutatók:**

Mutatók	2008. tény	2009. várható	Index %
---------	------------	---------------	---------

Összes látogatószám	191 961	185 000	96%
ebből: teljes árat fizető látogató	37 769	36 000	95%
kedvezményes árat fizető	79 819	71 000	89%
Ingyenes	74 373	78 000	105%
Diák látogatók	72 512	69 000	95%

Az adatokat kérjük az alábbi bontásban (hivatkozás a 194/2000. (XI.24.) Korm. R-re)

Ingyenes fő				kedvezményes 50% fő		Fizető fő		Össze- sen/fő	
Diákcsop- ort pedagó- gussal 2.§(2)d.	Pedagógus oktató, kgy, közműv. dolgozó 2.§(2) b-c.	Kiskorú, fogyatékkal élő, 70 éven túli és egyéb 2.§. (1) és 2.§(2)a.	Hétfévi családi és nemzeti ünnep 2.§.(3)	6-26 éves 2.§.(4)a	62-70 éves 2.§.(4)b	Teljes árat fizető	Családi kedvez- ményes jegy		
31 484	5 898	15 027	3 075	11 501	2 728	15 050	8307	84 763	Állandó kiállítás/ok
	3 474	19 277	1 512	25 739	2 600	28 137	8669	80 739	Időszaki kiállítások
31 484	9 372	34 304	4 587	37 240	5 328	43 187	16 976	182 478	Összesen

A hivatkozott törvényben családi kedvezményes jegyek nincsenek, viszont múzeumunk él azzal a lehetőséggel, hogy kedvezményes családi belépőjegyeket is kínál (2 szülő és legalább két gyermek):

- **A látogatószám növekedését elősegítő új szolgáltatáscsomagok és készpénzkímélő eszközök bevezetése** pl. Üdülési csekk: kultúrautalvány (szövegesen):

Szolgáltatáscsomagok:

Belépőjegyek:

- Több időszak kiállítás megtekintését lehetővé tevő kombinált jegyek
- Az állandó és időszak kiállítások együttes megtekintését lehetővé tevő kombinált jegyek
- Családi belépőjegyek
- időszak kiállítások és múzeumpedagógiai foglalkozások kombinált jeggyel
- Az Állatkerttel és a Botanikus kerttel közös, kedvezményes belépőjegyek
- Hitelkártyaleolvasó működtetése
- Budapest Kártya elfogadás

Szakmai szolgáltatáscsomagok:

- Hétfévi családi programok a Tajvan-kiállításához – felfedező játék és kézműves foglalkozás ingyenesen

- Hétvégi családi programcsomag a Predátorok kiállításához – kézművesfoglalkozás és szakmai bemutató ingyenesen
- Ingyenes tematikus hetek és hétvégék iskolás csoportok és családok részére
- Szakemberek aktív közreműködésével működő komplex programok iskolás csoportok és családok részére (rendhagyó biológiaórák és „tudományos vásárok”)

~ A gyűjtemények digitalizálása, internetes hozzáférhetőség

Mutatók	2009. terv		2009. teljesítés		Honlapon hozzáférhető ¹
	száma	növekmény	száma	növekmény	
Digitalizált objektumok összesen (db)		10 500		15 836	4 220
- ebből műtárgy (db)				1 382	595
- írott dokumentum (oldal)		7 500		14 454	6 038
- audiovizuális (db, ill. perc)		3 000		3 680	3 625

- A honlap látogatói statisztikái (2009. január-október):

Látogatások összesen	386 929
Egyedi látogatók száma	204 094
Összes megtekintett weboldal	1 839 373
Egy látogatásra eső átlagos oldalmegtekintés	8,23
Webhelyen töltött átlagos idő (perc)	22
Visszafordulások aránya %	75
Új látogatások aránya %	35

~ Kutatószolgálat. (A szöveges értékelésen túl az alábbi adatok):

Mutató	2009. terv	2009. teljesítés (várható)
Kutatók száma (fő)		136
Kutatói alkalmak száma		398

Az elnyert SYNTESIS I. EU-s pályázat keretében a múzeumban a vendégkutatók (jelentős számú külföldi) száma folyamatosan nő. A múzeum gyűjteményeinek egyedisége, infrastrukturális adottságai, műszerezettsége és a muzeológusok szakmai

¹ A műtárgyak és az írott dokumentumok a saját honlapunkon elérhetők, a fotók a Magyar Digitális Képkönyvtár honlapján: <http://www.kepkonyvtar.hu/jetspeed/portal/browser.psm1?qdcId=22&libraryId=26>

felkészültsége és a SYNTESIS I. pályázat sikere révén meghívást kaptunk a SYNTESIS II. programba is.

~ Múzeumi könyvtár (A szöveges értékelésen túl az alábbi adatok):

A könyvtár munkája 2009-ben az alapfeladatok megvalósítása, a múzeumi ismeretterjesztő munka támogatása mellett az állományvédelemre és a digitalizálásra koncentrált. A mindennapi működés – amely a gyarapításra, feldolgozásra, szolgáltatásra osztható fel – hasonlóan jó körülmények között ugyanazon célok megvalósítása érdekében folytatódott. A könyvtár gyarapodásának zömét továbbra is a nemzetközi cseréből érkező folyóiratok, monográfiák jelentették, amelyet kiegészítettek az adományok és az évente azonos tételszámú folyóirat-rendelés. A retrospektív feldolgozással párhuzamosan most is folytattuk a több éve végzett revíziós munkát. A szolgáltatásban idén is megmutatkozott a múzeum két nagy gyűjteményrészének eltérő használata. A Növénytári Könyvtárban továbbra is a helyi használat a jellemző, míg a Központi Könyvtárban a távhasználat dominál. Ennek egyik oka természetesen a könyvtárhasználók és a használt gyűjtemény közelsége, illetve távolsága, a múzeumi könyvtár állományának eltérő struktúrája, másrészt a Központi Könyvtárban működő könyvszkenner olyan minőségű digitalizált anyagok szolgáltatását teszi lehetővé, amelyre a távhasználat építhető. Ugyancsak e könyvszkenner megléte miatt volt lehetőségünk arra, hogy a mindennapi olvasószolgálati kérések mellett gyűjteményrészek digitalizálását végezzük el – szolgáltatási és állományvédelmi célokból. 2009-ben a múzeumi könyvtár kezelése alatt álló Fotógyűjtemény muzeológiai és expedíciós témájú képcsoportjainak digitalizálását végeztük el, emellett néhány könyvritkaság is feldolgozásra került. A digitalizálási munkát segítette a Magyar Digitális Képkönyvtár pályázatban való részvétel, amelynek a digitalizálás menetének és a metaadat-struktúrának kialakításában volt nagy szerepe, másrészt a pályázati pénzből kezdtük meg a Fotógyűjtemény állományának metaadatolását. A Magyar Digitális Képkönyvtár pályázatban a Magyar Természettudományi Múzeum Könyvtára szerepel az öt legtöbb képet beadó könyvtár között, és képeinkből alkotott gyűjtemény a tíz leglátogatottabb egyike. Célunk, hogy a folyamatosan digitalizálásra és metaadatolásra kerülő anyagot folyamatosan továbbítsuk a Képkönyvtárba is, ezzel gyarapítva a természettudományos képgyűjteményt. A könyvgyűjtemény állományvédelmét szolgálva a Központi Könyvtár tízezres nagyságrendű B gyűjteményének leltárát folytattuk le, amely nemcsak ellenőrzést, hanem a hiánylistához több forrást felhasználó behasonlító munkát, valamint állományvédelmi célú feltáró munkát is magában foglalt. Ehhez hasonló jellegű feladat volt a Széchenyi Zsigmond Gyűjtemény feltárása és a régi könyvekből kialakítandó R gyűjtemény jelzetsorrendjének megteremtése is. Az állományvédelmi munkához anyagi forrásokat nyújtott két NKA-pályázaton való részvétel, amely könyvrestaurálást és a Fotógyűjtemény tárolási körülményeinek javítását tette lehetővé.

Mutató	2009. terv	2009. teljesítés (várható)
Referenz-tájékoztatások száma (személyes,	2 000	2 317

tel., e-mail stb.)		
Helyben használt könyvek, folyóiratok száma	4 000	4 168
Kölcsönzött könyvek száma	550	586

- **Hozzáférés és komplexitás (2009. évi várható adatok)**

Magyar Természettudományi Múzeum az állandó kiállítások karbantartása mellett, középtávú terveinek megfelelően tervezte 2009. év folyamán időszaki kiállításait. Elsősorban a múzeum saját anyagait mutattuk be. Kiállításaink tervezésénél és kivitelezésénél fontos szempont volt, hogy a különböző korosztályoknak tudásszintjüknek megfelelő ismereteket adjunk át. Kiállításaink rendezési elve továbbra is az interaktivitás, a többszintűség és hitelesség. Örvendetes, hogy a múzeum által készített nagyobb méretű vándorkiállításokat, melyek elsősorban saját gyűjteményi anyagra épülnek, egyre több vidéki helyszín, múzeum kölcsönzi. A kiállítások révén a vidéki helyszíneken jóval nagyobb látogatószámokat érnek el, mint általában.

Több kiállítással és rendezvénnyel csatlakoztunk a nemzetközi Darwin Bicentenáriumi Évhez.

- **Állandó kiállítások felsorolása látogatószámmal:**

Kiállítás címe	2009. terv	2009. teljesítés (várható)
Idősvény –Kőpark a múzeum előtt (szabadtéri kiállítás)		
Ember és természet Magyarországon		
Ajándék a tengeren túlról – Halász Iván vadászati kiállítása		
Aki a világot szereti – A Kárpát-medence természeti kincsei		
A korallzátonyok változatos élővilága		
állandó kiállítások látogatószáma (az egyes állandó kiállítások látogatottsága külön nem regisztrálható)	115 000	119 818

- **Új időszakos kiállítások felsorolása látogatószámmal:**

Kiállítás címe	2009. terv	2009. teljesítés (várható)
Dínó-kert (folyamatosan, szabadtéri kiállítás)		33 500
LOVARDA (a Lovardában elhelyezett időszakos kiállítások látogatottsága külön nem regisztrált, adott időszakban az állandó kiállítási jeggyel látogatható)		
Semsey Andor emlékkiállítás (– febr. 2.) – az MTM saját anyagának bemutatása		7600

A Kárpát-medence madarai (– febr. 16.) – az MTM saját anyagának bemutatása		11 300
Népünk Genetikai Családfája – National Geographic Channel és a Millenáris Nonprofit Kft. közös kiállítása (okt. 21. – jan. 4.)		30 760
KUPOLACSARNOK (a Kupolacsarnokban elhelyezett időszakos kiállítások látogatottsága külön nem regisztrált, adott időszakban az állandó kiállítási jeggyel látogatható.)		
Minta természet – Somogyi Márk fotókiállítása (jan. 21. – ápr. 13.)		30 200
Fák, tájak, erdők – a Fényecset Fotóklub fotókiállítása (árp.18. – okt.12.)		60 780
A sarkvidéktől az egyenlítőig – Karai Csaba fotókiállítása (okt. 16. – nov. 22.)		18 000
Természet–rajz – 80 év, 80 kép – Gross Arnold kiállítása, (nov. 25. – 2010. jan.18.)		6750
KIÁLLÍTÁSICSARNOK		
Expedíció a pillangók zöld szigetén (febr. 18. – ápr. 30.) – az MTM saját anyagának bemutatása és a Tajvani Kulturális Képviselőtársaság	15 000	19 600
Predátorok (márc. 18. – nov. 23.) – az MTM saját anyagának bemutatása	90 000	65 000
Wildlife Photographer of the Year 2008 – Londoni Természettudományi Múzeum fotókiállítása (máj. 20. – aug. 24.)	15 000	18 672
„Szívem rokonai” – Forráshy Csaba fotókiállítása (máj. 20.– aug. 24.)		18 672
Az Év Természetfotója 2009. – naturArt kiállítása (nov. 04. – nov. 30.)	10 000	10 580

- **Vándorkiállítások felsorolása látogatószámmal:**

Kiállítás címe	2009. terv	2009. teljesítés (várható)
----------------	------------	----------------------------

Átalakuló világunk – Körös Maros Nemzeti Park, Dévaványa Látogatóközpont (ápr. 1. – jún. 30.)		1 200
Jégkorszak – Körös-Maros Nemzeti Park, Körösvölgyi Látogatóközpont, 5540 Szarvas, Anna-liget 1. (ápr. 1. – jún. 30.)		4978
Jégkorszak – Savaria Múzeum, Szombathely (aug. 13. – okt. 25.)		9 000
Predátorok – Debrecen (december 1-január 4.)	-	5 000

Kapcsolódás az országos kiállítási programokhoz (szöveges vagy táblázatba foglalt értékelés):

~ Közművelődési tevékenység:
Kiállítás-múzeumpedagógia-programrendszer

– az állandó kiállításainkhoz kapcsolódó programjaink:

Természetbúvár-terem: 237 alkalom

Látogatószám: 3845 fő

Múzeumpedagógiai foglalkozások 3 korosztálynak 11 félé
foglalkozás, 321 alkalom

Látogatószám: 5950 fő

Zöld Jeles hetek, 3 alkalom

Látogatószám: 4137 fő

Zöld Jeles napok, 3 alkalom

Látogatószám: 2297 fő

Rendhagyó biológiaórák és gyűjteménylátogatások, 2 alkalom

Látogatószám: 875 fő

– az időszaki kiállításainkhoz kapcsolódó programjaink:

Múzeumpedagógiai foglalkozások 3 korosztálynak 1 félé
foglalkozás, 57 alkalom

Látogatószám: 765

Családi hétvégék, 6 alkalom

Látogatószám: 5746 fő

Kézműves foglalkozások, 7 alkalom

Látogatószám: 1050 fő

Evolúciós Forgatag (Science Fair) a tudományos táruk közreműködésével, 2 alkalom, (2 ill. 1 napos rendezvény)
Látogatószám: 3 549 fő

– a múzeum gyűjteményi anyagához és tudományos feldolgozásához kapcsolódó programjaink:

Műhelytitkok, 28 alkalom,

Látogatószám: 7100 fő

Ismeretterjesztő előadások, 18 alkalom

Látogatószám: 895 fő

– országos programokhoz való csatlakozások:

Múzeumok Éjszakája

Múzeumok Őszi Fesztiválja

Múzeumok Őszi Éjszakája

– nemzetközi programokhoz való csatlakozás:

Darwin Bicentenáriumi Év

Mutatók	2009. terv		2009. teljesítés (november 30-ig)	
Tárlatvezetések száma (alkalom)	120		65	
Idegen nyelvű vezetések (alkalom)	10		12	
Szakvezetések száma (alkalom)	30		27	
Gyűjteményi vezetések száma (alkalom) látogatószám (fő)	25	375	17	278
Szolgáltatással (rendezvényekkel) egybekötött vezetések száma (alkalom)	0	0	2	590
Múzeumpedagógiai foglalkozások száma (alkalom) résztvevőinek száma(fő)	600	12 000	561	9 537
Angol vagy német nyelven tartott múzeumpedagógiai foglalkozások száma (alkalom) résztvevőinek száma(fő)	25	500	54	918
Muzeológus által vezetett rendhagyó biológiaórák száma (alkalom) résztvevőinek száma(fő)	30	510	19	346
Diákok részére tartott egyéb rendezvények (Süni-Vadon vetélkedő, rajzpályázat eredményhirdetés) száma résztvevőinek száma	2	130	2	130
Műhelytitkok rendezvények száma látogatószám	28	7 000	28	7 100
Családi hétvége (Tajvan, Predátorok)	9	9 000	9	10 080
Zöld Jeles napok	3	2 500	3	2 297
Zöld Jeles hetek	3	4 000	3	4 137

Tudományos forgatag	2	4 000	2	3 549
Múzeumok Éjszakája	1	6 500	1	7 620
Múzeumok Őszi éjszakája	0	0	1	4 876
Összesen:	888	50 965	806	51 458

2009-ben az előző év tapasztalatai alapján tervezett számoktól kisebb-nagyobb mértékben eltérnek. Idén a tárlatvezetések számának jelentős csökkenését figyelhettük meg. A múzeumpedagógiai foglalkozások száma kis mértékben, 6,5%-ban alatta maradt a tervezettnek. Ez részben az előző év kimagaslóan magas foglalkozás-számainak volt köszönhető, amely csak optimális körülmények között lenne tartható. Másrészt az általánosan tapasztalható keresletcsökkenés is éreztette hatását.

Egyéb hagyományos programjaink nagyjából a várt eredményeket hozták. Evolúciós Forgatagaink közül az őszi rendezvény a vártnál sikeresebbnek bizonyult. Kimagaslóan sikeresek ez évben a Múzeumok Éjszakája programjaink voltak. A Szent Iván napi program látogatószám-rekordot döntött, a novemberi éjszaka látogatószáma pedig a legoptimistább becsléseinket is túlszárnyalta.

~ Hazai és nemzetközi pályázatok 2009

Pályázat megnevezése	Pályázott összeg	Elnyert összeg	2009-es keret
<i>2009-ben megírt, elnyert vagy induló pályázatok</i>			
Critical Ecosystem Partnership Found		a magyar partner költsége nincs nevesítve	
Magyar Eötvös Alapítvány	N/A	N/A	N/A
OTKA K77451 - Mezozoós és harmadidőszaki brachiopoda vizsgálatok (2009-2013)	5 846 000	5 846 000	1242000
OTKA NNF 7818(- Kiemelt természetvédelmi jelentőségű hazai vízcisigák (Mollusca: Gastropoda)konzerváció-genetikai, molekuláris filogenetikai és filogeográfiai vizsgálata (2009-2011)	23 200 000	23 200 000	8 700 000
OTKA-K77841 - Hazai kétéltűek filogeográfiája és védelme (2009-2013)	17 713 000	17 713 000	1 000 000
SYNTHESYS II. – Synthesys of Systematic Resources (2009-2013)	35 600 000	évente változó	4 000 000
TÉT (ES-32/2008 magyar-spanyol, 2009-2010)	1 280 000	1 280 000	640 000
TÉT (magyar-francia, FR-22/2008, 2009-2010)	770 000	770 000	385 000
Magyar Digitális Képkönyvtár pályázat 2008	2 991 576	2 991 000	
Múzeumi Állományvédelmi Program – „Középpontban a fotó”	839 726	800 000	
NKA - Könyvrestaurálás	2 437 130	1 800 000	
NKA 2311/1827 - Szilágyi Margit ősméregszobrainak restaurálására és kiállíthatóvá	2 054 500	1 500 000	

tételére műtárgymásolatok készítése útján			
NKA miniszteri keret 111/0007- Az első magyarországi dinoszaurusz lelőhely 2009. évi leletmentésére és a leletek preparálására	380 000	380 000	
NKA 2330/0103 A Darwin-év múzeumpedagógiai programjainak megvalósítása	1 938 000	1 200 000	
NKA 2306/1464 Predátorok c. kiállítás megvalósítása	30 000 000	28 000 000	
NKA 2313/0094 visszatérítendő, Predátorok c. kiállítás megvalósítása	10 000 000	10 000 000	
Múzeumok Őszi Fesztiválja	225 000	80 000	
Múzeumok Őszi Éjszakája	971 000	550 000	
SETAC – Comenius többoldalú együttműködési projek	5 819 000	5 353 359	2 333 477
<i>Korábban elnyert pályázatok 2009-es kerete</i>			
EDIT- European Distributed Institute of Taxonomy (2006-2010)	–	évente változó	1 627 000
EUCLIM - High-resolution multi-proxy analysis of Holocene environment and climate in the Carpathian Region & European climate change at the end of the Last Glaciation	–	2 078 000	1 039 000
FVM - Nagygombák genetikai állományának megőrzése gombagénbankban	–	1 220 000	1 220 000
NKA 2311/1694 - Dinoszaurusz-lábnyom leletegyüttes állagvédelmére	–	540 000	540 000
OTKA 64235 - Tajvan és a környező szigetvilág ikerszelvényesei: Taxonómiai, szisztematikai és zoogeográfiai összefoglalás (2008-2011)	–	15 072 000	3 921 000
OTKA 67755 - A sphagnum recurvum fajcsoport morfológiai, ökológiai és genetikai vizsgálata	–	9 662 000	2 415 500
OTKA 72744 - Balkán-félsziget szerepe a Kárpát-medence talajfaunájának kialakulásában (2008-2012)	–	18 923 000	4 667 000
OTKA K 61155 - Újkori múmiák interdiszciplináris vizsgálata II. (2006-2010)	–	19 928 000	5 206 000
OTKA K 67644 - Késő miocén makroflóra-vegetáció- és környezeti evolúció a Pannon medenceben. (Late Miocene evolution of flora, vegetation and landscape in the Pannonian Basin).	–	5 403 000	1 350 750
OTKA K 73199 - Bükkábrányi eltemetett erő komplex florisztikai vizsgálata	–	5 986 000	1 496 500
OTKA K 73441 (2008-2011) Morfometriai kutatások az emberi arc történeti embertani, igazságügyi, és gyógyászati célú 3D rekonstrukciójához	–	23 969 000	5 792 000

OTKA K62063 A Coquand-gyűjtemény kréta ammoniteszeinek őslénytani revíziója (2006-2009)	–	2 640 000	300 000
OTKA K68453 Jura ammoniteszek kutatása (2007-2011)	–	3 675 000	576 000
OTKA K72633 - A mezozoós geológiai időskála egyes részeinek pontosabb kalibrálása és alkalmazása bioszféra-történeti kutatásokban (2008-2012)	–	9 447 000	3 220 000
OTKA PD 73021 A magyarországi késő-kréta Archosauria fauna vizsgálata (2008-2011)	–	6 507 000	2 214 000
OTKA PD 732334 - A Holocén klíma- és környezet nagyfelbontású, multi-proxi rekonstrukciója a Kárpáti-régióban: a vegetáció válaszreakciója a koraholocén felmelegedési hullámokra magashegységi és alföldi környezetben	–	9 998 000	2 499 500
OTKA T 049226 - A magyarországi jura időszak makroflóra kutatása: A klíma hatása a harasztok (zsurlok, páfrányok) fejlődésére és elterjedésére a mecseki kora-jura vegetációban.	–	4 200 000	1 050 000t
TÉT (magyar-argentin, 2008-2009)	–	640 000	320000
Wenner-Gren Foundation (Grant No. 7610)	–		10 0000

- Pályázati tevékenység rövid szöveges értékelése a 2009. évi terv és teljesítés alapján

A múzeum munkatársai a pályázatok tekintetében teljesítették a kitűzött éves feladatot. Az évközi jelentések már elfogadásra is kerültek. A jelenlegi OTKA-pályázatok jelentős mértékben hozzájárulnak a múzeum tudományos tevékenységének magas színvonalon tartásához. A muzeológiai, kiállításrendezési és közművelődési feladatainkhoz az NKA-pályázataink teremtik meg az anyagi hátteret. A pályázati lehetőségek azonban egyre inkább beszűkülnek, a pályázható források csökkennek, amit a 2009-ben elnyert pályázatok alacsonyabb száma is mutat. A TÉT és az EU-s pályázatok keretében működő multi- és bilaterális nemzetközi együttműködésekben a múzeum sikeresnek mondható.

- Otthonosság (2009. évi várható adatok)

~ A múzeum épületének barátságossá tétele, múzeumi bolt, az épületen belüli információs eszközök bővítése (pl. audioguide). (A szöveges értékelésen túl az alábbi adatok):

A 2004-ben bevezett információs és regisztrációs rendszerünket továbbfejlesztettük. Az információs pult napi ügyelete (naponta 10-18 óráig, szünnapon is) és az elektronikus regisztráció és nyilvántartás az iskolai csoportok, látogatói csoportok tájékoztatását és bejelentkezését megkönnyíti. Estenként két bejárat, két ruhatár és több pénztár működtetésével a sorbanállások kivédhetők. Kézpénzkímélő eszközként kártyaleolvasót is működtetünk. Az épületen belüli jobb tájékozódást segítik a programokra és kiállításokra épületrészenkénti bontásban kihelyezett irányítótáblák.

- **Az épületen belüli információs eszközök**
 - Honlap: részletes információkat tartalmazó honlap, letölthető formában is (vasúti kedvezmény, feladatlapok, foglalkozásigénylő lap stb.)
 - Beltéri tájékoztató plakátok és programismertetőik kihelyezése (heti és havi frissítéssel)
 - Új, áttekinthető irányítótáblák, információsfelületek kihelyezése épületrészenként (3 db)
 - Nyomtatott szóróanyagok (leporelló) megjelenítése:
 - Éves eseménynaptár (15 000 pld)
 - Természetbúvár-terem (10 000 pld)
 - Tanári kiadványcsomag (2 500 pld)
 - Időszaki kiállításaink: Leporelló a Tajvan-kiállításához (5 000 pld)
 - Predátorok szórólap (könyvjelző) (5 000 pld)
 - Múzeumpedagógiai programjaink (5 000 pld)
 - Kiadványok:
 - Predátorok* (kiállításvezető és foglalkoztató mappa) 1900 db
 - Színes feladatlapok* a Predátorok kiállításához két korosztály számára 2x2000 db
 - Színes, családi felfedező lap* a Tajvan-kiállításához 1000 db
 -
 - A csoportok fogadására, a foglalkozások, tárlatvezetések igénylésére előző évben kialakított számítógépes bejelentkezési és regisztrációs rendszer fejlesztése, a működésének biztonságossá tétele
 - Kártyaleolvasó készülék üzemeltetése
 - Információs pult és telefonos információs szolgálat működtetése a hét minden napján, zárvatartási idő alatt is
 - Látogatófogadás, csoportok fogadása, bejelentkezések, foglalkozások és tárlatvezetések szervezése (írásos visszaigazolással)
 - Tanári adatbázis frissítése (500 fő)
 - Sajtóadatbázis bővítése (50 fő)
- Az akadálymentesítés helyzete és 2009-ben elért eredményei

Épületünk megfelel a jelenleg hatályban lévő akadálymentesítésről szóló előírásoknak. Kiállításaink könnyen megközelíthetők, az installációk között a mozgáskorlátozottak is kényelmesen közlekednek. A vakok és gyengénlátók részére a Természetbúvár-teremben a tárgyakat (melyek kézbe vehetők) Braille-feliratokkal is elláttuk. A Predátorok c. időszak kiállításunkban tapogatható tárgyakat, kézbevehető tárgyakat helyeztünk el.

- Alapító okiratban megfogalmazott országos feladat teljesítése:
- Fejlődési mutatók

Mutatók	2008. tény	2009. várható	Index %
Gyűjteménygyarapodás (egyedi, db)	3008	2345	78
Gyűjteménygyarapodás (szekrénykataszteri db /tétel)	37993 db / 16495 tétel	33988 db/8000 tétel	89/48
Gyűjteménygyarapodás (könyvtári) (tétel/db stb)	3588+104 7	3744+1120	105
Nyilvántartás (egyedi, db)	206666	210552	102
Nyilvántartás (szekrénykataszteri, db /tétel)	6080724 db / 2069885 tétel	6113307 db/ 2095615 tétel	101/101
Nyilvántartás (könyvtári) (tétel)	4635	4864	105
Állományvédelem (db)	3130834	3176223	101
Állományvédelem (könyvtári) (db)	100	55	55
Tudományos publikációk száma (előadás-kivonatok nélkül)	208	178	86
Múzeumpedagógiai foglalkozások és egyéb közművelődési rendezvények száma	1005	806	80%
A fenti rendezvények résztvevőinek száma	51761	54008	104%

A mutatók alakulásának szöveges magyarázata:

A gyűjteménygyarapítás 2009-ben a korábbi évhez képest visszaesett. Ennek fő oka az állattári gyűjtemények gyarapodásának elmaradása. Az Állattár Baross utcai gyűjteményeiben a zsúfoltság és helyhiány hátráltatja a gyarapodást és korlátozza a rendezési munkálatokat is.

Az állományvédelem magas számai abból adódnak, hogy a Növénytár teljes egészében az Állattár pedig két nagy rovargyűjteménye példányszámával szerepel. Az egyedi nyilvántartású anyag gyarapodási indexe csak az Ásvány- és Kőzettárban volt kiemelkedő az adományok miatt. Ez az összesítésben azonban már nem tükröződik. A többi gyarapodási és nyilvántartási mutató lényegesen nem módosult. A publikációs index csökkenése a publikációs tevékenység relatív visszaesése mellett annak is betudható, hogy egyes tudományos táruk

munkatársainak alacsony száma miatt a megjelent cikkek számának évenkénti relatív ingadozása ezen táraknál jóval erősebb, mint a nagyobb létszámúaknál.

2008. folyamán a Jégkorszak kiállítás aktuális témája miatt kimagaslóan sok volt a múzeumpedagógiai foglalkozások száma, ezek viszont a 2009-es évhez viszonyítva gyakran alacsonyabb létszámmal zajlottak le.

~ Média-megjelenés mutatói:

Mutatók	2008. tény	2009. várható	Index %
TV	62	51	82%
Rádió	50	35	70%
Írott sajtó	109	122	112%
E-sajtó	121	201	166%
összesen:	342	409	120%

A mutatók alakulásának szöveges magyarázata:

Az adatok a nem fizetett médiamegjelenésekre vonatkoznak. A TV-ben és a rádióban való megjelenések száma csökkent a tavalyihoz képest, ennek oka az időszaki kiállítások témájában rejlik. A 2008-as év Jégkorszak kiállítása egyrészt nagy attrakciója, a mamutbébi múmiája, másrészt a globális klímaváltozás aktualitása miatt igen nagy médiaérdeklődést vonzott, a 2009. év Predátorok c. kiállítása ezt nem tudta utolérni. Jelentősen megnőtt viszont jelenlétünk az írott és az elektronikus sajtóban, ahol nemcsak aktuális kiállításaink és programjaink jelentek meg, hanem aktuális tudományos teljesítményünk, gyűjteményeink és gyűjtőútjaink is. Ez fontos lépést jelent a múzeum tudományos-muzeológiai szakmai munkája publicitásának növelésében.

1.3 Szervezeti kérdések

Szervezeti átalakítás:

2009-ben a múzeum teljes szervezeti átalakuláson ment keresztül. Az új múzeumi struktúrát a 2008. április 17-én keltezett alapító okirat értelmében összeállított, és 2009. januárjában aláírt Szervezeti és Működési Szabályzat rögzíti. A szakmai tevékenység három ú.n. tudásközpontban zajlik. Három főosztály szintű tudásközpont mint önálló adminisztratív, szakmai és gazdálkodási szervezeti egység jött létre, amelyen belül a szakmai tevékenység különböző osztályokba szerveződik

A szervezeti modell:

1. Természeti Örökség Megőrzési, Gyűjteményfejlesztési és Módszertani Tudásközpont, amelybe szervezetileg a „hagyományosan” meglévő tudományos táruk, valamint a Molekuláris Taxonómiai Laboratórium tartozik. A korábban főosztályi szintű tudományos táruk így osztályokká alakultak át.
2. Természettudományi Informatikai, Dokumentációs és Képzési Tudásközpont, amelybe szervezetileg a Könyvtár, az Informatikai és Dokumentációs, valamint a Képzési és Oktatási Csoport tartozik.
3. Természetismereti Tudásközpont, amelybe a Közönségszolgálati és a Kiállításrendezési és Üzemeltetési Osztály tartozik. Ez utóbbi két osztály újonnan alakult szervezeti egység a tudásközponton belül.

Az új szervezet létrehozásának a célja az együttműködésen alapuló, minél hatékonyabb, feladatközpontú, átláthatóbb munkavégzés elérése. Az új szervezet működéséhez a múzeum új ügyrendet, szabályzatokat és stratégiát fogalmaz meg. Kidolgozásuk már megkezdődött, jelenleg is folyik. Várhatóan jövő márciusra elkészülnek.

A szakmai szervezeti átalakulás mellett a Gazdasági Igazgatóságon belül is létrejött két osztály: a Pénzügyi és Gazdálkodási, valamint a Műszaki és Üzemeltetési Osztály.

Személyi változások

Az új szervezeti felépítés egyben új múzeumvezetést is jelent. A felsővezetők részére (3 főosztályvezető, egy főigazgató-helyettes) pályázat kiírására került sor. A Természeti Örökség Megőrzési és a Természetismereti tudásközpont esetében sikeres pályázatok voltak, így augusztus 1-től új főosztályvezetők kinevezésére kerülhetett sor. Az Informatikai és Dokumentációs Tudásközpont élére nem sikerült megfelelő vezetőt találni a pályázók között. Jelenleg megbízott főosztályvezető látja el a feladatot. A főigazgató-helyettesi pályázat is sikeres volt. Így a múzeum teljes felsővezetése a főigazgatót és a gazdasági igazgatót kivéve kicserélődött.

Az átalakult és újonnan alakult szakmai osztályok élére osztályvezetők kinevezésére is sor került.

A Gazdasági Igazgatóságon belül létrejött osztályok élére még nem történtek meg a kinevezések.

Egyéb személyzeti változások:

	belépők (fő)	kilépők (fő)
Muzeológus	5	4
Közművelő	1	1
Könyvtáros	1	1
Preparátor	3	3
Egyéb alkalmazott	10	11
Összesen:	20	20

Alapdokumentumok módosításai

Alapító okirat módosítására benyújtott tervezet 2009. május 12.

Szervezeti és Működési Szabályzat 2009. február 5.

~ Gazdálkodási mutatók:

A gazdálkodásra a feladat ellátásra gyakorolt hatások:

Mutatók	2008. tény	2009. várható	Index %	2009. terv
Létszám (fő)	200	200	100	200
Kiadás (eFt)	1.383.704	1.252.200	118	1.062.627
ebből: személyi	605.339	628.120	124	508.099
dologi	562.168	609.080	158	386.300
felhalmozási (beruházási)	20.618	15.000	1154	1.300
Bevétel (eFt)	1.443.655	1.306.900	123	1.062.627
ebből: működési bevétel	363.279	344.730	270	127.900
működési célú pénzeszköz átvétel	27.998	23.265	26	89.800
előző évi maradvány	85.098	50.028		
felhalmozási célú pénzeszköz átvétel				
kölségtvetési támogatás	883 071	821 807	111	741 727

A mutatók alakulásának szöveges magyarázata:

- Jegybevétel

Mutatók	2008. tény eFt	2009. várható	Index %
Jegyár-bevétel	91 441	70 219	77

A mutató alakulásának szöveges magyarázata:

- Munkatervben nem szereplő többletfeladatok teljesítése:
 - Feladat részletes leírása, célja
 - Kiállítások: A Predátorok c. időszaki kiállítást eredetileg a Londoni Természettudományi Múzeum vendégkiállításaként mutattuk volna be. Technikai okok miatt viszont ez nem volt lehetséges, így saját erőből, saját gyűjteményi anyagunkra alapozva rendeztük meg, ill. építettük meg. A kiállítás vándoroltatható.
 - A 2009-ben Múzeumok Őszi Éjszakája rendezvényt bonyolítottunk le 2009. november 14-én, kapcsolódva az országos programhoz.
 - A hágai Nemzetközi Bíróság Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer Terve ügyében hozott ítéletének végrehajtásával összefüggő nemzetközi tárgyalások keretében az MTM rész vesz a „*Preparation by the Hungarian Party of the Hungarian-Slovak Joint SEA within the framework of the Governmental negotiations on the implementation of the Judgement of the International Court of Justice in the case of the Gabčíkovo-Nagymaros Project with the contribution of international (EU) experts*” megnevezésű projekt végrehajtásában

EGYSZERŰSÍTÉSI TAKARÉKOSSÁGI INTÉZKEDÉSEK

Gazdaságosság - az erőforrások felhasználásához kapcsolódó kiadás (vagy ráfordítás) az adott viszonyok között elérhető legkisebb legyen a jogszabályban meghatározott, illetve általánosan elvárható minőség mellett.

Az év folyamán felülvizsgáltuk és újra tárgyaltuk a szolgáltatókkal (ELMŰ, Főgáz) a szállítási szerződéseket, majd a rendszeres karbantartást végzőkkel (felvonók, légtechnikai, klíma- berendezések) a szolgáltatási szerződéseket. Műszaki oldalról felülvizsgáltuk az ELMŰ hálózat használatára vonatkozó számlákat. A felülvizsgálat eredményeként az ELMŰ indokolatlan számlázást ismert el, amelynek összegét visszatéríti. Tapasztalatainkat felajánlottuk a közgyűjteményi társ-intézményeinknek is. A tárgyalások eredményeképpen 20 millió Ft.-ot meghaladó csökkentést értünk el, azonos felhasználás mellett. Hasonló tárgyalások, illetve jelentős átszervezés után a kiszervezett takarítás díjában is számottevő megtakarítást realizáltunk. Központosítottuk a postázást a postaköltségek csökkentése céljából.

A Gazdasági Igazgatóság Gazdasági és Műszaki osztálya a 2009. évi tervvel, valamint a gazdasági válság kihatásaival összefüggésben hozott kormányzati intézkedések költségvetési zárolást és maradványképzést okozó hatásaival összefüggésben a következő gazdaságossági hatékonyságjavító eredményeket ért el:

Energiamegtakarítás: **19. 609. 880 forint.**

Műszaki racionalizálás pénzügyi jóváírása: **13. 000. 000. forint.**

Intézmény értékelése: 5.

Hatékonyság - az ellátott feladat eredménye, a nyújtott szolgáltatások és előállított termékek értékének (vagy az abból származó bevételnek) és a felhasznált erőforrásokhoz kapcsolódó kiadásnak (vagy ráfordításnak) különbsége az adott viszonyok között elérhető legnagyobb legyen.

Tudományos produkcióink az elmúlt évekhez hasonló nagyságrendű és színvonalú. Ennek finanszírozását teljesen saját forrásainkból oldottuk meg. Publikációink 80%-a angol nyelven, nemzetközi folyóiratokban jelent meg, ami egyet jelent munkánk nemzetközi elismertségével. Ugyanakkor ráfordításaink a nemzetközi standardok tört részét teszik ki. Bevételek hozó közművelődési, kiállításrendezési feladatainkhoz is a szükségesnél és az igényeltnél jelentősen csekélyebb támogatásból kellett megoldanunk. Kiemelt időszaki kiállításunkhoz (Predátorok), a tényleges bekerülési költségnél és a megpályázott összegnél lényegesen alacsonyabb támogatás (NKA) miatt visszatérítendő támogatást, kellett felvennünk, amit a kiállítás bevételeiből határidőre visszafizettünk. Kiállításaink és közművelődési programjaink bevétele meghaladta közvetlen kiadásainkat, jóllehet a tervezett reménybeli fizetőlátogatóságot (a recesszió hatása miatt) nem sikerült elérni. (Meg kell jegyeznünk azonban, hogy az ingyenes látogatók száma nem csökkent).

Az elnyert EU-s (20 + 2%) és hazai (OTKA) pályázatokban elszámolható rezi költségek nélkülözhetetlen volt gazdálkodásunkban. Kutatási megbízások (Duna-Szigetköz, KvVM, FM) keretében, a feszes gazdálkodásnak köszönhetően a megbízások összegének jelentős százalékát tudtuk az intézmény fenntartására fordítani. Nem sikerült – szintén a gazdasági válság miatt – terméink bérbeadásának tervét teljesíteni.

Hatékonyság: 5

Eredményesség - a kitűzött célok – az elfogadott módosításokat, változó körülményeket figyelembe véve – megvalósuljanak, a tevékenység szándékolt és tényleges hatása közötti különbség a lehető legkisebb mértékű legyen.

A tervben kitűzött célokat elértük. Az év legnagyobb feladata a kompetencia alapú tudásközpontok rendszerének megfelelő szervezeti keretek felállítása és működésük megindítása volt. A szervezet felállt, az egységek vezetői megbízásait kiadtuk, a működés – lényegében zökkenőmentesen – megindult. A munkatervben kitűzött szakmai feladatainkról az alábbiakat jelenthetjük. Tudományos munkánk eredményeiről és azok publikálásáról már beszámoltunk. A romló feltételek ellenére sem csökkent a tudományos eredmények mérőszámaként szolgáló publikációk száma. Egy hazai és egy EU-s pályázat segítségével digitalizálási és adatbázis hozzáférési terveinket teljesítettük. Kiállítási terveinket teljesítettük. Megvalósult a „Predátorok” időszaki kiállítás, amelynek saját erőből történő kivitelezése többlet-teljesítményt jelent a tervezetthez képest. Sikeres kiállítási és programsorozatot bonyolítottunk le a nemzetközi Darwin évhez csatlakozva. Sikeresen megszerveztük – együttműködve a társintézményekkel és az MTA-val- a „Tudományos forgatag” (Science fair) és a „Földtudományi forgatag” rendezvényünket. Múzeumpedagógiai tevékenységünk

során – az EU-s pályázatnak köszönhetően, nemzetközi együttműködésben – a tervezett meghaladó eredményeket (tudomány-kommunikációs jegyzet kiadása) értünk el.

2. Előirányzatok alakulása

KIMUTATÁS
az intézmény 2009. évi főbb előirányzatainak alakulásáról

érték: ezer

forintban

	2008. évi tényleges teljesítés	2009. évi eredeti előirányzat	2009. évi módosított előirányzat	2009. évi telje sítés
Kiadások összesen:	1.378.205	1.062.627	1.334.273	1.286.779
Működési kiadások összesen:	1.356.637	1.061.327	1.304.507	1.257.865
Ebből: - személyi juttatások	605.339	508.099	577.337	575.273
- dologi kiadások	558.105	383.100	535.354	498.145
Felhalmozási kiadások összesen:	20.618	1.300	27.133	26.281
- intézményi beruházási kiadások	20.618	1.300	27.133	26.281
- központi beruházás	0	0	0	0
- felújítás	0	0	0	0
- egyéb intézményi felhalmozási kiadások	0	0	0	0
2008. évi tényleges maradvány	50.028			
2009. évi tényleges maradvány				46.186
Bevételek összesen:	1.428.233	1.062.627	1.334.273	1.332.965
Támogatás	883.071	741.727	813.299	813.299
Működési bevételek	419.596	231.100	435.096	434.529
Átvett pénzeszközök	27.998	89.800	25.800	25.059
- működési célra	27.998	89.800	25.800	25.059
- felhalmozási célra	0	0	0	0
Egyéb bevétel	12.470	0	10.050	10.050
Pénzmaradvány igénybevétele	85.098	0	50.028	50.028
Létszám (fő):	200	200	200	200
Engedélyezett létszám (35. űrlap 13.sor)	200	200	200	200
Átlagos statisztikai állományi létszám (35. űrlap 18. sor)	200	200	200	200
Tartósan üres álláshelyek száma (35. űrlap 17. sor)	0	0	0	0

2.1. Főbb kiadási tételek feladatteljesítéssel összefüggő alakulása a 2009. évben

Megnevezés	Előző évi teljesítés 2008	Eredeti előirányzat 2009	Módosított előirányzat 2009	Teljesítés 2009	Index			Teljesítés megoszlása
					5./2.	5./3.	5./4.	
	E Ft	E Ft	E Ft	E Ft	%	%	%	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Személyi juttatások összesen	605 339	508 099	577 337	575 273	95,0	113,2	99,6	44,9
Munkaadókat terhelő járulékok	188 860	166 928	179 286	172 197	91,2	103,2	96,0	13,4
Dologi és egyéb folyó kiadások	562 168	386 300	545 239	507 773	90,3	131,4	93,1	39,7
Támogatásértékű működési kiadások								0,0
Működési célú pénzeszköz átadások			2 645	2 622			99,1	0,2
Egyéb működési kiadások								0,0
Intézményi beruházási kiadások	20 618	1 300	27 133	26 281	127,5	2021,6	96,9	2,1
Felújítás								0,0
Támogatásértékű felhalmozási kiadások								0,0
Felhalmozási célú pénzeszköz átadások								0,0
Egyéb intézményi felhalmozási kiadások								0,0
Központi beruházási kiadások, lakástámogatás, lakásépítés								0,0
Előző évi előirányzat maradvány átadása	1 220		2 633	2633	215,8		100,0	0,2
Kölcsönök nyújtása, törlesztése								0,0
Pénzforgalom nélküli kiadások								0,0
Függő, átfutó, kiegyenlítő kiadások	5 499			-6 474	-117,7			-0,5
Kiadások összesen	1 383 704	1 062 627	1 334 273	1 280 305	92,5	120,5	90,6	100,0

Magyar Természettudományi Múzeum 2009. évi bevételi és annak változása az előző évhez képest

Megnevezés	Előző évi teljesítés 2008	Eredeti előirányzat 2009	Módosított előirányzat 2009	Teljesítés 2009	Index			Teljesítés megoszlása
					5./2.	5./3.	5./4.	
	E Ft	E Ft	E Ft	E Ft	%	%	%	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Működési költségvetés bevételei	447 114	320 900	460 896	459 588	102,8%	143,2%	99,7%	34,9%
Felhalmozási bevételek	480				0,0%			0,0%
Előző évi előirányzat-maradvány átvétele	12 470		10 050	10 050	80,6%		100,0%	0,8%
Támogatási kölcsönök igénybevétele és visszatérülése								0,0%
Költségvetési támogatás	883 071	741 727	813 299	813 299	92,1%	109,6%	100,0%	61,7%
Pénzforgalom nélküli bevételek	85 098		50 028	50 028	58,8%		100,0%	3,8%
Függő, átfutó, kiegyenlítő bevételek	15 422			-14 797	-95,9%			-1,1%
Bevételek összesen	1 443 655	1 062 627	1 334 273	1 318 168	91,3%	124,0%	98,8%	100,0%

A 2009. évi gazdálkodást befolyásoló közgazdasági és szakmai tényezők nem a terveink szerint alakultak, így a pénzügyi hatások sem a várakozásnak megfelelően teljesültek. Ez jelenik meg a pályázatok számának és bevételeinek teljesülésekor. A megnövekedett feladat és csökkenő intenzitású bevételállomány a tervezettnél nagyobb kötelezettségállománnyal járt együtt, amely azonban nem okozott 30 napon túli tartozásállomány növekedést.

A működési bevételünk teljesülése az eredeti előirányzathoz képest jelentősen nőtt. Ennek oka a 2004-2005. évről jogszabályváltozás következtében (visszamenőleges arányosítás eltörlése miatti) Áfa visszaigénylés (135.000 eft.). Sikeres kiállításaink látogatottságából befolyó fizető bevétel csökkenő tendenciát mutat, ugyanakkor az ingyenes látogatószám aránya nőtt az előző évhez képest. Kiállítási termeink hasznosításából az előző évekhez képest jelentősen csökkent a befolyó bevétel. Tudományos tevékenységek pályázati formájából, az előző évi szinten maradt a bevétel realizálás ugyanakkor már látszik a gazdasági válság hatása. Támogatás értékű bevételünk is stagnált az előző évhez képest, több sikeres pályázat eredménye ellenére.

2009. évi pályázatok				
sorszám	munkaszám	megnevezés	partner	2009-ben beékeztett összeg
1	11100000	Ludovika viharkár	OKM	8 900 000 Ft
2	11100027	Digitális képkönyvtár	OKM	0 Ft
3	11100031	Predátorok	NKA	38 000 000 Ft
4	11100033	Scicompéd	Nemzetközi	2 587 080 Ft
5	11100035	Acta Zoologica megj.	MTA	2 121 500 Ft
6	11100036	Muzeológus találkozó	OKM	300 000 Ft
7	11100037	Állományvédelmi beruh.	OKM	800 000 Ft
8	11100040	Gyűjteményvédelmi beruh.	OKM	0 Ft
9	13900009	Denevérgyűrés	KVM	2 000 000 Ft
10	22300001	Biodiverzitás	KVM	1 000 000 Ft
11	22300003	Szigetköz-Duna	KVM	3 500 000 Ft
12	22300004	Alga-Moha	KVM	1 200 000 Ft
13	22300005	Északi Pocok Monitorozása	KVM	800 000 Ft
14	22900007	Magyar - Horvát TÉT	NKTH	866 625 Ft
15	22900008	magyar - Dél -Afrikai TÉT	NKTH	3 070 000 Ft
16	22900009	Magyar - Vietnámi TÉT	NKTH	2 560 000 Ft
17	22900010	Magyar - Argentín TÉT	NKTH	650 000 Ft
18	22900011	Magyar - Francia TÉT	NKTH	770 000 Ft
19	22900012	Magyar - Spanyol TÉT	NKTH	640 000 Ft
20	22900013	Állami génmegőrzés	FVM	1 220 000 Ft
21	24200001	Annales folyóirat megj.	NKA	800 000 Ft
22	24200011	Kiptogram Flóra Kat. Aggtel.	NKA	400 000 Ft
23	26200005	Időszaki kiáll. Múz.ped.progr.	NKA	0 Ft
24	26200006	Darwin év múz.ped progr.	NKA	1 200 000 Ft
25	27200005	Veszélyeztetett könyv rest.	NKA	1 800 000 Ft
26	27200006	Dinó lábnyom állagvéd.	NKA	540 000 Ft
27	27200007	Dinó lelőhely leletmentés	NKA	380 000 Ft

28	27200008	Gördíthető szekrény sorok	NKA	1 000 000 Ft
29	31800011	Sterna	Nemzetközi	4 683 069 Ft
30	31800012	Synthesys 2	Nemzetközi	3 899 396 Ft
31	32800002	Setac	SETAC	2 333 477 Ft
32	33800001	Edit	Nemzetközi	1 627 374 Ft
33	33800003	Castex	Nemzetközi	4 302 115 Ft
34	33800008	BHL	BHL	1 632 700 Ft
35	33800009	EditII	Nemzetközi	3 943 535 Ft
		Összesen		99 526 871 Ft
36	21600000	OTKA		57 679 000 Ft
		Mindösszesen		157 205 871 Ft

OTKA pályázatok 2009 /fejezet kezelésű/		
Munkaszám	Témavezető	Össz. E ft.
45889	Dr. Mahunka S.	0
48341	Ozsvárt P.	0
48397	Dr. Moskát Cs.	0
49130	Dr. Sziráki Gy.	0
49157	Dr. Rózsa L.	0
49224	Dulai A.	0
49226	Bókáné	0
60593	Dr. Papp L.	0
61155	Dr. Pap I.	5206
62063	Szíves O.	0
67644	Hably L.	1089
67755	Szurdoki E.	3455
68453	Főzy I.	576
69235	Korsós Z.	3921
72633	Dr. Pálfy J.	3220
72744	Dr. Mahunka S.	4667
73021	Dr. Ósi A	2214
73199	Dr. Erde B	1917
73324	Dr. Magyar E.	7724
73441	Dr. Kustár Á.	5792
77841	Dr. Vörös J.	5056
78185	Dr. Fehér Z.	11600
77451	Dr. Dulai A.	1242
	Összesen	57679

2.1.1. Az előirányzatok évközi változásai a tényleges teljesítéseket befolyásoló főbb tényezők bemutatása

Az év folyamán szervezeti változás feladat átcsoportosítás volt, de ezekből eredő megtakarítás és többlet nem keletkezett.

A költségvetés előirányzatai a költségvetési törvényben jóváhagyott költségvetések keretein belül megállapított kiemelkedő előirányzatokra fordította az Magyar Természettudományi Múzeum a rábízott vagyonnal a vonatkozó jogszabályi előírások figyelembevételével gazdálkodott. Olyan rendkívüli események vagy körülmények az általános gazdasági válság hatásán kívül nem jelentkeztek, amely pénzügyi helyzetre az eszközök nagyságára és ezek összetételének alakulására hatással lettek volna.

Saját hatáskörben az előző évi pénzmaradvány igénybevételéből 85.098 forinttal növekedett módosított előirányzatunk, a teljes összeget felhasználtuk az év során. A függő és átfutó tételek bevételi oldala 1,1 millió forint a TÁH számfejtéséből adódó személyi jövedelemadó különbözet, a kiadási oldala a tavalyi fedezet biztosítási számla megszüntetéséből adódóan 15, 4 e forint és egy 0,6 e forintos múzeumi számla kétszeri átutalási tételekből adódóan összegződik.

2.1.2. Személyi juttatások, előirányzat alakulásának bemutatása, a létszámváltozások

- Az Intézményünkben 2009. évben létszámcsökkentés nem volt.

Összességében elmondható és a táblázat is jól reprezentálja, hogy a személyi kiadásaink az előző évihez képest csökkenést mutatnak.

Múzeumunkban a teljes munkaidőben dolgozó közalkalmazottak száma 200 fő. Fentiek alapján az Intézmény átlagos beállási szintje: 100%. Az átlagosnál magasabb beállás szintű munkatársak (E) felsőfokú végzettségű gazdasági, műszaki szakemberek bérezésüket munkaerő-piaci helyzet befolyásolja. A teljes munkaidősök átlag havi besorolási bére minimális növekedést mutat.

A Múzeum 200 fő közalkalmazotti állományából 109 felsőfokú végzettségű, ebből 43 tudományos minősítéssel rendelkezik, mely múzeumi viszonylatban egyedülálló.

A 2008. évi 0.2% illetménynövekedést nem haladja meg a 2009. évi sem, így a beállási szint növekedést nem eredményezett. Az egy főre jutó átlag kereset változás: bérfejlesztés hiányában a bérbéállási szint és az átlag kereset előző évhez képest stagnál.

Betöltetlen álláshely Intézményünkben nincsen.

A dologi kiadások előirányzat változásának bemutatása.

Az előző években bevezetett takarékosági intézkedéseket továbbra is érvényben tartottuk és a gazdálkodás során elkezdtuk felülvizsgáltuk a karbantartási szerződéseket, amelynek eredményeként szolgáltató váltásra is került sor (lásd 27-28.old)

Az előírt befizetési kötelezettségünknek eleget tettünk, kivéve a rehabilitációs járulékot, mivel erre a fenntartó nem biztosított forrást.

Támogatás elvonásra három ízben (11.1 M ft.+4.6 M ft+12.4 M ft =28.1M ft) került sor. Ezzel párhuzamosan feladat szűkítés nem történt.

2.1.3. Felhalmozási kiadások előirányzatának alakulása

Kiemelt múzeumi beruházás (központi beruházás):

A Ludovika rekonstrukció IV/I-II. ütemére 2007. évben 99.560 e ft-ot fordítottunk.

2008 és 2009 évben a rekonstrukció központi forrás hiánya miatt szünetelt.

A teljes rekonstrukció készültségi foka megítélésünk szerint 75%-os.

Az Intézmény minden előkészületet megtett annak érdekében, hogy a további munkálatokat folytathassuk. További 5 milliárd ft. szükséges a teljes befejezéshez, amely rendelkezésre állásától számítottan 3 évre befejezhető lenne a Ludovika épületegyüttes rekonstrukciója.

Csak ekkor teljesülhetne, hogy az egész Múzeum egy épületbe költözhetne a jelenlegi három helyről. Ez mindenképpen nemcsak szakmailag eredményezne hatékonyabb munkát, hanem gazdaságosabb és költségkímélőbb működtetést is lehetővé tenne. A rekonstrukció további szüneteltetése felveti a jelenlegi kész beruházás állagának romlását, amely plusz költségeket fog jelenteni.

A rekonstrukció befejezésével nemcsak a Magyar Természettudományi Múzeum, hanem a Magyar Nemzeti Múzeum és Oktatókutató és Fejlesztő Intézet végleges elhelyezése is megoldódna.

Intézményi beruházásra 26.2 M ft-ot fordítottunk, amelyből szoftvereket, számítástechnikai berendezéseket (szkennert, nyomtatókat, monitort és számítógépeket) vásároltunk valamint épület korszerűsítést végeztünk.

3. Egyéb

3.1. *Gazdálkodás és vagyonváltozás összefüggései*

Az Intézményi vagyon: 2009 évi bruttó összértéke: 7.532.785 e ft.

A Ludovika rekonstrukciója, mint központi beruházás szünetelt.

Az Intézményi vagyon éves értékcsökkenése: volt: 679.167 e ft.

A 0-ra leírt eszközök bruttó értéke a beszámolási időszak végén: volt: 263. 406 e ft.

A 2009. évben jelentésköteles kincstári vagyonhasznosítás nem volt.

3.2. *Vállalkozási tevékenységet nem folytatunk.*

3.3. *Költségvetésből kiszervezett tevékenység nem volt*

3.4. *Az Intézménynek alapítói/vagyonkezelői felügyelete alá tartozó alapítványok, közalapítványok, közhasznú társaságok, gazdasági társaságok nincsenek.*

3.5. *A dolgozók lakásépítésének, vásárlásának támogatására fordított kölcsön összege, kölcsönbe részesítettek száma*

2009. évben lakásépítési támogatásra fordított kölcsönt nem folyósítottunk munkatársainknak.

3.6. *Az Intézményben a 2009. év során Európai Unió Programok keretében végzett feladatok és egyéb nemzetközi programok keretében beérkezett költségvetési források.*

Nemzetközi programok keretében beérkezett egyéb működési célú pénzeszköz átvételeink a 2009-ben: a 32-33oldalon részletezzük.

Összesen 2009. évben 21, 04 millió ft. A 2008. évi 27 millió forinthez képest nagyarányú csökkenést mutat.

4. Költségvetési év gazdálkodásának általános értékelése

A 2009. költségvetési évre alapvetően az egyre erősödő világgazdasági válság nyomta rá a bélyegét.

Intézményünknel ez főként saját bevételeink rohamos csökkenésében mutatkozott meg. Ennek egyértelmű jelei már a június hónapban látszódtak, amely szeptemberben a likviditásunk minimális szintjében mutatkozott meg. Hiába tettünk meg minden költséghatékonyság növelő és racionalizálási intézkedést ez összességében sem volt elég a kieső bevételek pótlására.

Költségvetésünk összeroppanásának elkerülése végett minden fellelhető bevételi forrást mozgósítottunk az év második felében, így a legjobb eredményt a 2004-2005. évi Áfa visszaigénylés realizálásával értük el.

A visszaigényelt 135 millió forintos Áfa összegének novemberi jóváírása tette lehetővé, hogy egyensúlyba hozzuk a második félévben súlyosan megromlott gazdasági helyzetünket.

Tisztában voltunk azzal, hogy a következő év sem lesz könnyebb, de ez a vártnál is nehezebbnek mutatkozik a 2010. évi elemi költségvetésünk tudatában.

A 2009. év eredményei megalapozták, hogy a 2010. első negyedévének működését zökkenőmentesen tudjuk finanszírozni, de ha kérésünk ellenére a Fenntartó nem növeli az eddig jóváhagyott költségvetési támogatásunkat, júniusra kénytelenek leszünk az Intézmény bezárásával elkerülni a teljes csődhelyzetet.

Budapest, 2010. március 20.

Dr. Matskási István
főigazgató

Fábik Gábor
gazdasági igazgató